Sverige och Ryssland genom tiderna.

TURE NERMAN:
Svensk och rysk.
Ett umgänge i krig och handel.
Saxon och Lindström. Pris 12 kr.

TURE NERMANS skildring av de svensk-ryska förbindelserna från äldsta tid till våra dagar är, såsom författaren med känd anspråkslöshet framhåller, ett första försök, "en grovt journalistisk skissering" utan vetenskapliga anspråk. Den innehåller åtskilligt av intresse och värde. Särskilt när det gäller handelsutvecklingen och de båda folkens förestållningar om varandra drar Nerman fram en mängd uppgifter som icke förut samlats i en volym och av vilka många är överraskande och belysande. Framställningen är ställvida objektiv som redogörelsen för bestämda händelser och relationer icke avsevärt färgas av den öppet proklamerade tendensen att verka för ett gott förhållande mellan de bägge länderna. Men likväl är boken alltför illa komponerad och utformad, alltför slarvig i perspektiv och detaljer för att man skulle kunna rekommendera den.

Mest stötande är kanske att författaren icke skiljer på huvudsak och biask. Snarast framhäver han betydelselösa detaljer och förbigår de stora och avgörande händelserna, möjligen på grund av att dessa anses vara tillräckligt bekanta. Erik XIV:s tvister med tsar Ivan IV rörande Katarina Jagellonica beskrivs på sex sidor, bankiren Aschbergs mellanhavande med Ryssland får två sidor; man jämföre härmed att fem sidor anslås åt det stora nordiska kriget och att Ryslands erövring av Finland 1809 omnämnes på några rader. Lika egendomliga är proportionerna nästan alltigenom. När författaren i någon skrift kommit på en notis som han finner lustig eller egendomlig tycks han i många fall kritiklöst ha stoppat in den i boken.

Sådant kan inte försvaras med att blott "en grovt journalistisk skissering" åsyftas: detta är inte journalism, utan hafsighet eller bristande omdöme. Kompositionen saknar likaledes reda; huller om buller kommer uppgifter om handeln, stycken ur diskussionsinlägg kring det ryska problemet och knappa meddelanden om de behandlade ländernas in- och utrikespolitik.

De lätt fastställbara oriktigheterna i detaljer är så många att de ger läsaren en känsla av otrygghet. Sid. 280 sägs att Ålandsfrågan avgjordes 1920, sid. 261 att det skedde 1924; det riktiga årtalet är 1921. Man bibringas intrycket att Sovjet var motståndare till folkförbundets beslut om Alands kvarstannande hos Finland, ehuru det i praktiken stod utanför hela diskussionen. Sid. 246 sägs att Ryssland med sig införlivat de baltiska staterna före inryckningen i Polen 1939; sid. 282 kommer den riktiga versionen av dessa händelser. Ojämförligt viktigare än sådana småsaker är att för den svenska opinionens ställning avgörande företeelser, t. ex. förryskningspolitiken i Finland omkring sekelskiftet, knappast omnämnes. Viktiga rön under senare tid, som skulle ha passat utmärkt för författaren i hans strävan att motverka ryssknäcken, är helt förbigångna — så t. ex. S. Eriksson undersökningar rörande den svenska propagandan i avhandlingen "Svensk diplomati och tidningspress under Krimkriget".

Nerman säger sig i förordet stå "lidelsefri och illusionslös". En sämre självkaraktäristik är det svårt att ge. Nerman har vunnit beundran och tillgivenhet för sin lidelse, i någon mån också på grund av sina älskvärda, ehuru inte alltid ofrliga illusioner. I hans önskan om gott förhållande mellan Sverige och Ryssland, ja, mellan Sverige och alla andra länder, instämmer vi naturligtvis alla. Men de naiva förestållningar som brukar förknippas med denna enkla tes är vi inte beredda att svälja. Ryssarna är ett rikt begåvat folk, skriver Nerman. Det är ett talesätt av samma art som stadsbor begagnar när de kommer till landet; overallt sägs det vara ovanligt vackert. Ryssarna är varken mer eller mindre begåvade än låt oss säga svenskar, tyskar, engelsmän och fransmän; tron på av naturen bättre och sämre folk bör reserveras för nationalister och nazister. Nerman skriver att folken bl:r goda vänner då de uppnår ett intimt ekonomiskt och kulturellt umgänge. Det är en gammal vacker och orimlig tanke. De folk som slagits mest har ofta haft det intimaste umgänget med varandra, helt enkelt därför att de varit grannar. Tyvärr är det inte säkert att vara sig folk eller individer grips av ömsesidig tillgivenhet vid närmare bekantskap. Med denna allmänna reflexion avses — vilket i denna dagar är bäst att tillägga — inte någon ryssfrets.

Herbert Tingsten.

har det. Finns det böcker i huset läser ungdomen obrydsamt och en hel del skräp och ett och annat som är direkt olämpligt. Men den tröttnar också på ett naturligt sätt på skräpet och kan på egen hand leta sig fram till värdefullare saker. Detta är ett fullständigt otvunget sätt att komma i kontakt med klassikerna, och det är nog det bästa. Endast få hem är emellertid för närvarande så utrustade att den vägen är framkomlig. Alltså behöves billiga klassikerupplagor — inte så mycket för köparnas skull som för deras barns.

För pliktskyldig läsning av klassiker enligt kulturideologins krav må emellertid alla goda makter bevara svenska folket.

Örjan Lindberger

EKUMENISKA STRÄVANDEN

Ett hundratal kyrkosamfund har anmälts till världsrådet

Efter de långa krigsåren böjar de ekumeniska krafterna nu åter att verka i världen. Helt har de visst inte varit overksamma under denna tid: tanken har varit levande, kontakten har aldrig varit bruten mellan de olika ländernas kyrkosamfund, även om det varit förenat med stora svårigheter att upprätthålla förbindelserna. Och 1948 samlar sig "World Council of Churches" till sitt konstituerande möte för att med stöd från så många håll som möjligt fortsätta arbetet på spridandet av den samkristna gemenskapstanken.

— Trots allt — trots det tillstånd av förvirring som råder på många håll i världen — ser jag med frimodighet på kyrkans möjligheter. Även om ingen kyrkoorganisation kan sägas vara kyrkan i andlig mening, är jag viss om — med en trons visshet, icke en rationell — att Kristus är starkare än världen. Jag ser hela det ekumeniska strävandet från denna bestämda kristna synpunkt, som en väg att göra den kristna tanken gällande och föra fram den.

Septembersolen lyser in genom de höga fönstren till arbetsrummet i ärkebiskopsgården i Uppsala, där ärkebiskop Erling Eidem för Dagens Nyheters medarbetare redogör för den ekumeniska rörelsens läge och förhoppningar. Senaste gången ärkebiskopen var stadd på resa i ekumeniska ärenden var till Genève i februari i år, där den förberedande kommittén för "World Council of Churches" sammanträdde. Om två år skall det kristna världskyrkorådets stora konstituerande möte äga rum på plats som ännu ej definitivt bestämts. Ärkebiskop Eidem har säte i femmannapresidiet för den förberedande kommittén. Övriga medlemmar i detta presidium är fransmannen Marc Boegner, president för den evangeliska kyrkosammanslutningen i Frankrike, ärkebiskopen av Canterbury, dr Fisher, amerikanen John Mott, en av samtidens mest betydande kristna ledare, och ärkebiskop Germanos av Thyatira. "Övriga medlemmar" är signaturens formulering: i ärkebiskop Eidems redogörelse kommer han själv sist.

Tre huvudlinjer.

— De samkristna gemenskapsträvandena har en rätt lång förhistoria, och flera organisationer har arbetat i den riktningen, säger ärkebiskopen. Man kan tala om tre huvudlinjer i det direkt ekumeniska arbetet. Den ena är "Life and Work", för vilken vår egen Nathan Söderblom var en inspirerande ledare; den höll sitt stora möte i Stockholm 1925. Dess huvudsyfte var att försöka få de kristna kyrkorna och samfunden att samarbeta i etiska och sociala ting, medan den lämnade de konfessionella olikheterna mer å sido. Den andra är den äldre "Faith and Order", vars ursprung närmast är att söka i Amerika. Vad den ville var att söka knyta de olika konfessionella riktningarna närmare till varandra genom att se vad som var gemensamt i lära och åskådning. Den såg till den sanningen att ett uttryck ofta kan ha olika nyanse på olika håll, men kommer man blott bakom den yttre formen kan man finna samförstånd. Den fick stor anslutning i England, och även i de nordiska länderna, och höll sitt första stora möte i Lausanne 1927. Den tredje rörelsen fick namnet "World Alliance for International Friendship through the Churches" och konstituerades i Konstanz vid krigsutbrottet 1914. Dess strävanden utmärks främst av tanken på vad som kan göras för freden. Sedan finns dels en fjärde linjé, "International Missionary Council", dels en rad världsomfattande sammanslutningar såsom KFUM, KFUK, Kristliga studentvärldsförbundet m. fl., men i detta sammanhang ligger tonvikten på de först nämnda.

1937 beslöt, vid möten i Oxford och Edinburgh, de båda första, "Life and Work" och "Faith and Order", att gå tillsammans, och därmed lades planerna upp på "World Council of Churches". Ett förberedande möte hölls också året därpå i Utrecht. Den tredje linjen kom inte med, den ville behålla sin självständighet för sitt speciella arbete. Dessutom följde man i Amerika regeln att även icke-kristna medlemmar kunde upptas, en princip som de övriga två inte kunde dela.

Det utmärkande för "World Council", som alltså nu år 1948 skall ta fast form, är att medlemmarna utgöres av kyrkosamfund. Dessa behåller sin fullständiga självständighet och egenart, någon Gleichschaltung är det inte fråga om, men genom att komma varandra närmare försäker man finna ut vad man gemensamt kan uträtta och bättre lära känna varandra. Från Norden är i första hand nationalkyrkornas medlemmar, medan frikyrkosamfunden ännu inte beslutat sig. Vårt hopp är givetvis att anslutningen skall bli så stor som möjligt, och bortåt ett hundratal kyrkosamfund har också redan anmält sig till inträde. Många bland de evangeliska kyrkorna är med; den romerska ställer sig utanför — dess krav på att så som ledande överhuvud kan inte accepteras; den ortodoxa är inbjuden och enskilda kyrkans män från det hållet har aktivt och med stort intresse deltagit i arbetet. Två ting är det kanske skäl att understryka. Det ena är att de uttalanden som "World Council" gör inte är bindande för medlemmarna — kyrkosamfunden; dess uttalanden och åtgärder får liga sin styrka i sig, men några politiska eller juridiska aktstycken är de inte. Det andra är att "World Council", så mycket det än kan tänkas samarbeta med idealla rörelser av skilda slag, måste hålla på en kristen basis — den saken måste vara fullkomligt klar.

Och vad är då det främsta önskemålet i dessa strävanden? Att den kristna gemenskapstanken skall bli betydligt djupare förankrad och nå ut till allt vidare kretsar. Den kristna missionen är här ett lysande föredöme, den har verkligen växt in i folksjälen som en bjudande kristen plikt. Man skulle önska att något liknande blev fallet med strävandena till kristen gemenskap mellan de olika kyrkosamfunden. Detta gäller inte bara världsorganisationer, utan också i fråga om förhållandet mellan de kristna samfunden i vårt land. Det är livsviktigt att vi håller ihop, att vi har förståelse för varandra och sätter in våra krafter gemensamt — alla vi som står på gemensam grund, den kristna tron.

Ingen religionsblandning.

Vissa svårigheter kan den ekumeniska rörelsen inte undgå möta, men de är inte av den art att de inte kan övervinnas. Dels känner naturligt nog en del kyrkosamfund, grupper och enskilda, en viss misstro och fruktar att det är fråga om religionsblandning. Dels är en så stor internationell organisatorisk apparat trögskött och onödig. Men det positiva i strävandena väger långt över de negativa sidorna, och minoritetsfraktionernas eventuella fruktan att komma otillbörligt i skymundan är inte faktiskt motiverad: någon dominans

Landshövding Bergquist utreder alkoholistvården

Det torde knappast råda något tvivel om att landshövding Bergquist kommer att ställas i spetsen för den länge väntade utredningen om alkoholistvården.

Direktiven för de sakkunniga ligger i det närmaste färdiga, men tillsättandet av kommittén kommer troligen inte att ske förrän efter valet. Frågan har sedan i våras varit under behandling i regeringen.

från någon sida är det på intet sätt fråga om.

Ärkebiskop Eidems har här tidigare deklarerat sin personliga optimism i synen på kyrkans möjligheter. Han har även andra skäl för denna positiva syn än de rent religiösa.

— Jag har det intrycket att det i vårt folk, hos dess bredare lager, ännu finns kvar en djupt rotad värdesättning av kyrkan, ja, en kärlek till kyrkan. Den springer inte alltid i dagen, men man känner att den finns där som en underjordisk källader. Och vid sidan om folkkyrkan har de svenska frikyrkosamfunden sin stora uppgift att tillsammans med den vårda och värna vårt folks kristna arv, som är oss gemensamt.

Bang

I dag
och övriga lördagar öppet till
kl. 17
PUB
PAUL U. BERGSTRÖMS AB.

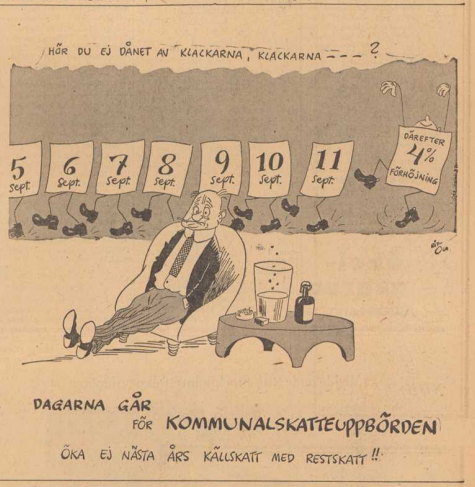

I Bokhandeln i dag
VAD ÄR socialism?
inledningskapitlet till professor
KARL DIEHLS bok
"SOCIALISMEN, KOMMUNISMEN OCH ANARKISMEN"
med förord av
GUNNAR HIRDMAN
Pris 60 öre
FÖRLAGET FRILANSEN

NACKA
I kväll kl. 20.00 talar
Ingenjör
HARALD EMTELL
i JÄRLA SKOLA, NACKA
Korta anföranden av
fil. mag. MARGIT VINGE,
grosshandlare ERNFRID WESTERLING,
ombudsman RUBEN AGNESTIG
Folkpartiets valfilm visas.

NORDENS RADIOHANDLARE HAR MÖTTS.

Den 29—30 augusti sammanträdde i Oslo Nordisk radiohandlarunion. Denna stiftades i Odense 1945 på norskt initiativ av de danska, norska och svenska radiohandlarna. Under detta år har även Finland anslutit sig. Unionens syfte är främst att utbyta erfarenheter från de övriga ländernas radiohandlarorganisationer. Såtunda har behandlats frågor om service, garantibestämmelser, utbildning av lärlingar, försäljningsarrangemang m. m. Enligt unionens stadgar skall ledningen omväxlandes av de fyra ländernas ett år i taget. Nästa styrelsesammanträde skall äga rum i Stockholm hösten 1947.

ANHÖRIGA SÖKS.

En person vid namn Anton Julius Karlsen har avlidit i Norge. Den avlidnes moder, Kristine Hansdatter Bö eller Linnestad, född i Hof i Norge den 3 april 1862, ingick 1885 äktenskap med svenske medborgaren Anders Gustaf Johansson och flyttade kort därefter till Sverige. Hon avhördes sista gången 1918 och hette då Kristine Hansen och var bosatt under adress "Mors St." i Sverige. I sitt äktenskap med Anders Gustaf Johansson lär hon ha haft flera barn. Ovannämnda Kristine Hansen eller personer som kan lämna upplysningar om henne anmodas snarast sätta sig i förbindelse med utrikesdepartementets arvbyrå.

Nr 1 i serien Praktiskt Tillevetande

Varje deklaration är plomberad med Y-sax-plomben.

Frågor och svar om herrtyger

Som bekant är det många frågor, som möter var och en som väljer tyg. — För att Ni lättare och sakkunnigare skall kunna bedöma att Ni får ett tyg med de egenskaper Ni önskar har Yllekoncernen sammanställt de viktigaste frågorna.

1 mönstret
2 färgen
3 prisläget
} *Frågor som besvaras av var och ens personliga smak*

4 råvarans beskaffenhet
5 vikten
6 draghållfastheten
7 krympningen
8 ljusäktheten
9 malsäkerheten
10 vattenavstötande effekten
} *Dessa frågor besvaras i deklarationen på Yllekoncernens egenskapskontrollerade tyger**

Den egenskapskontroll, som Yllekoncernen infört i samband med den fredsmässiga tillverkningen av sina tyger, ger ederhäftiga svar på dessa frågor och sammanställningen härav utgör en värdefull vägledning för Eder vid val av tyger.

*Normerna för Yllekoncernens redovisning av ett tylltygs egenskaper återfinnes på deklarationens baksida.

Bra att veta om herrtyger

Ett kostymtyg bör vara mjukt och behagligt men samtidigt ha »grepp» och ett gott »fall». Dessutom vill man att det skall vara hållfast, slitstarkt och ha mycket liten krympning.

Dessamma gäller även för ulstertyg, som dock i första hand bör ha tålig yta, ej skrynkla och i allmänhet vara kraftigt men ändå smidigt. Hur dessa egenskaper samordnas är i hög grad avgörande på kvaliteten och Yllekoncernens egenskapskontroll är därför i flera av dessa avseenden värdefull för konsumenten.

Andra viktiga egenskaper i synnerhet för kostymoch ulstertyg är färg- och ljusäkthet, liksom att modekraven är väl tillgodosedda. Dessa önskningar kan i regel tillgodoses utan att komma i konflikt med övriga kvalitetsbetingelser. För alla förstklassiga herrtyger gäller också, att de bör vara lättsydda och i möjligaste mån hålla press och form.

TYG med BETYG

som nu är på väg från Yllekoncernens fabriker, kommer i handeln våren 1947. Med varje egenskapskontrollerat tyg — även när det när Er via konfektionsfabrikanten — följer en deklaration, där tygets egenskaper är betygsatta och garanterade.

»Tyg med betyg» är Yllekoncernens senaste bidrag till ökad trygghet för konsumenten och ett bevis på den fria företagsamhetens förtjänstfulla insatser för konsumentens trivsel.

YLLEKONCERNEN
VÄVER VARAKTIG VARA

"Tyg med betyg" tillverkas vid följande fabriker:
WESTERGÖTLANDS YLLEFABRIKS A. B., TIDAN • BORÅS YLLEFABRIKSAKTIEBOLAG, BORÅS • A. B. FORS ULLSPINNERI, NYKÖPING • STIGENS A. B., STIGEN • FORS OCH SAHLSTRÖMSKA FABRIKERNA, A. B., NYKÖPING, *anslutna till*
YLLEKONCERNEN

© Tingstensamlingen Publicerad med tillåtelse av Dagens Nyheter AB.